

KAS KA KIRIKUT TARBITAKSE

AUTOR: **KATRIN UUSPÕLD**
KATRIN.UUSPOLD@AJALEHT.EE

EELK RAKVERE KOLMAINU koguduse õpetaja Tauno Toompuu ütles, et algav adventiaeg on ootamise aeg. Ent tänapäeval on inimesel väga raske midagi oodata, sest kõike on harjutud saama kohe. Ometi on asju, mis vajavad aja võtmist, mida ei saa kiirkorras. Oodata tuleks teadlikult – endale aru andes, mida siis tegelikult loodetakse.

Kuidas jõuavad tänapäeval inimesed kirikusse?

On neid, kes tulevad raskuste tõttu, näiteks lähedast kaotades. Surmaga kokku puutumised on hakatud mõtlema igaviku üle. On inimesi, kes on tulnud leeri kaudu. Palju tulakse leeri samuti siis, kui on kaotatud keegi lähedane ja otsitakse vastuseid küsimustele, mida just leerikoolis käsitletakse.

On noori, kel soov saada laulatatud ja selle eeldus on leer – neile tundub, et kiriklik laulatus on õige ja „tõsisem asi“.

On palju neidki, kes oma ea tõttu tahavad rohkem vaimulikest asjadest teada saada. Üks inimene aga näiteks käis koos sõpradega Kuremäe kloostri ja nunn lihtsalt vaatas talle otsa ja ütles, „sa ei ole ristitud“, ilma et kloostrikülastaja oleks midagi endast rääkinud. Tema jaoks oli see märk – kas paistab tõesti välja, et ma pole ristitud. Ta tuli leerikooli ja sai ristitud.

Leerikooli tulevad needki, kes soovivad oma last ristida või olla ristivanemaks. Osa leeri läbinuid jäävad käima igal pühapäeval, osa mitte.

Õeldakse, et Eesti inimene on jõuluksu ja käib kirikus kord aastas. Teie isegi olete perekonnast, kes käis vaid jõulude ajal kirikus. Kas mäletate seda aega?

See oli 1980ndate lõpus, kui inimesed hakkasid taas kirikus käima. Mäletan oma esimest jõulukirikut, olin siis 11aastane, käisime Simuna kirikus, mis oli rahvast täis.

Kirik tõsis inimeste teadvusse, hakati ristima oma lapsi ja endid, vanad inimesed käisid leeris, tehti kirikuga asjad korda. Aga sellest ei sündinud igapäevast kirikuskäimist, kuigi jõulupüha oli alati kirikus.

Populaarne oli Sõnajalgade kassett, mis meie koduski iseenesestmõistetavalt mängis ja keegi ei pannud pahaks, et mis usuvärk see veel on. Käidi ka koosolekutel, näiteks mäletan, kuidas kohalikus rahvamajas rääkis endine vang Soomest oma usuletuleku lugu. Inimesed olid vastuvõtlid ja lasid sel olla, sageli süüvitsi minemata ja oma elu kohta radikaalseid otsuseid tegemata, aga seda võeti kui osa vaba olemisest – saab laulda Jumalast, Jeesusest ja jõuludest ning käia kirikus. Seega minu lapsepõlve jõulumälestuses on Sõnajalgade muusika ja siniste kaantega lastepiibel – tundsin, et on midagi teistsugust, pühalikku, mitte vaid näärvana tulek.

Vabadust on Eesti maitsnud mitukümme aastat, enam ei näta kirikusse tulek millelegi vastandumist. Mis toob nüüdsele ajal jõulukirikud inimesi täis?

Arvan, et inimesed kogevad jõulude ajal midagi, mida nad vajavad ja igatsevad tunda. Jõululaulud, jõululugu ...

Kõik kohad on täis jõulumuusikat ja -lugusid, ka teler- ja kaubandus-

keskused. Kirikutes ja rahvamajades toimuvad kontserdid. Aga mis on teisiti jõuluõhtul kirikus?

Mina kristilase ja vaimulikuna usun, et tegelemist on Jumala toimimisega. Üks asi on, kui lähed kirikusse jõulukontserti kuulama, lauldakse toredaid laule „Valged jõulud“, „Kelgumäel“. Aga see pole see. Jõuluõhtu jumalateenistusel loetakse pühakirja ja palvetatakse, paljud on sel õhtul tõsiselt palves. Palvetatakse nende eest, kes kirikusse tulevad ja arvan, et Jumal tegutsseb ja toimib sel õhtul eriliselt ning inimesed tunnevad seda ja tahavad tagasi tulla.

Üks asi on, kui tuled kirikusse, sinu jaoks on seal mõned asjad valmis ja sa saad sellest osa, aga järgmine samm on see, et teed enda sees oma elu seisukohalt mingid otsused, mõtled mõned asjad selgeks. Sa pead midagi muutma, teed teadliku otsuse arvestada Jumalaga oma elus, mitte lased vaid jõuluõhtul olla üks kord aastas. Hakkad otsima rohkem seda, mida jõuluajal koged, tahad kogeda seda ka muul ajal – siit algab protsess, kus inimene kasvab vaimuliku inimesena, mis toob ta sagedamini kirikusse.

Aga enamasti, ma arvan, tänapäeva inimene tuleb, tarbib jõuluõhtul pakutut ning see meeldib talle. Samas olen kindel, et mõnigi teeb just jõuluõhtul otsuse, et Jumal on olemas ka tema jaoks ning ta võib sellest osa saada. Lootus, uued algused ja võimalused, üksteisest hoolimise tunne – see ei ole vaid ühel õhtul. Ent otsust ei saa inimese eest keegi teine teha.

Siiski on minu meelest hea, et kasvõi kord aastas, jõuluõhtul kirikusse tulla. See on üks samm, järgmine samm kas tuleb või mitte, kuid igatahes võimalus on olemas.

Kuidas siis Jumalat leida?

Et Jumalat leida, tuleb teda otsima hakata, tema järgi küsida, tee peale astuda – sa

hakad teda otsima, hakkad kirikus käima, lugema vaimulikku kirjandust, rääkima teistega, kes on temaga koos midagi kogunud, niimoodi see käib. Sa ei rahuldu praeguse kogemusega, sellega, mida oled siiani kogunud, vaid tahad rohkemat.

Peamine on otsus, et inimene tahab rohkem Jumalat oma ellu. Siis hakkab tee hargnema, see on nagu palverännak. Tulin just hiljuti palverännakult: astud võõrale teele, ei tea täpselt, mis sind ees ootab, on märgid, mille järgi sa kulged. Sinu osa on kõndida ja usaldada, et tee sind lõpuks kuskile välja viib, ja viibki. Ei pea muretsema, vaid tähtis on, et püsid teel ja jätkad oma rännakut, ei löö käega ega pöördu tagasi. Kes Jumalat otsib, sellel on mitmeid märke ja teetähi, mida kirik pakub jumalateenistuste näol, on vahendid, mida läbi aastatuhandete on kasutatud: pühakiri piibel – kogum tekst, mis väljendavad, kes on Jumal ja kes inimene koos Jumalaga saab olla –, ristimine, armulaud, palve.

Jumala otsimine pole nagu heinakuhjast nõela otsimine – eks vaata ise, kust puistama hakkad. On sammud, mida on võimalik teha, aga lõppkokkuvõttes on inimese ja Jumala suhe väga indiviuaalne, igaühe kogemus on ainulaadne.

Kolmainu kogudusel on leerikoolis komme, et õpilane peab viis korda käima jumalateenistustel. Mitmed on õelnud, et tänu sellele kujunes neil harjumus pühapäeviti kirikus käia. Kui suur väärtus on harjumusel meie elus?

Möödakäijale, kes astub tänavalt jumalateenistusele sisse, on toimuv võõras – muusika on harjumatu, liturgiline tegevus kummamine, kirik ruumina hoopis teistsugune. Inimene on psühhofüüsiline tervik ka vaimulike teemadega kokku puutudes: ta vajab harjutamist, kuidas olla jumalateenistusel. Paljud võrastavad ristilõõdu kuju – kas midagi positiivsemat ei võiks näidata, miks